

T.C.
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU
BAŞKANLIĞI

Tarih : 20.11.2015
Sayı : 15-030

Konu : Port ve Transmisyon Bazlı Tarife Modeli hakkında

- İlgi-a** : 27.01.2015 Tarih ve 2015/DK-ETD/45 Sayılı Kurul Kararı
İlgi-b : 26.09.2014 Tarih ve 14-036 Sayılı yazımız
İlgi-c : 08.04.2014 Tarih ve 2014/DK-ETD/200 Sayılı Kurul Kararı
İlgi-d : 11.12.2013 Tarih ve 2013/DK-ETD/634 Sayılı Kurul Kararı
İlgi-e : 21.05.2013 Tarih ve 13-022 Sayılı yazımız
İlgi-f : 29.02.2012 Tarih ve 2012/DK-07/94 Sayılı Kurul Kararı
İlgi-g : 14.05.2015 Tarih ve 15-014 Sayılı yazımız
İlgi-h : 17.06.2015 Tarih ve 15-020 Sayılı yazımız
İlgi-ı : 01.07.2015 Tarih ve 40501 Sayılı yazınız

27 Ocak 2015 tarihinde alınan ve 13 Mart 2015 tarihinde Kurumunuz internet sayfasında duyurulan 2015/DK-ETD/45 Sayılı Kurul Kararı ile, ilgi-d Kurul Kararı ile onaylanan ve 1 Ekim 2014 itibariyle yürürlüğe giren IP Seviyesinde Veri Akış Erişimi hizmetine yönelik port ve transmisyon temelli ücretlerin genişbant internet piyasasına etkilerinin gözlemlenmesinden sonra değerlendirilmesi hususuna karar verildiği bildirilmektedir.

Bu Kurul Kararının ardından Türk Telekom tarafından 01 Mart 2015- 31 Ağustos 2015 tarihleri arasında port ve transmisyon temelli ücretlendirme modelini kullanan ISS'lere Mbit/sn başına transmisyon ücreti 49 TL olarak uygulanmış ve kampanya niteliğindeki bu uygulama 31 Ağustos 2015 tarihinde sona ermiştir.

İlgi-h yazımız ile Kurumunuza ilettiğimiz G.SHDSL devrelerinin Port Transmisyon modeline dahil edilmesi talebimiz, İlgi-ı yazınız ile G.SHDSL devrelerinin farklı pazarda bulunduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

Bilindiği gibi, Port ve Transmisyon Bazlı Tarife Modeli 2009 yılından bu yana Telkoder'in ve sektörümüzün gündeminde yer almıştır. İlgide de görülebileceği gibi, bu konuda çok sayıda toplantı, yazışma, görüşme ve çalışmalar yapılmış, kararlar alınmıştır.

IP Seviyesinde Veri Akış Erişimi hizmetine yönelik port ve transmisyona temelli ücretler konusunda Derneğimizin önceki görüşleri ve talepleri ayrıntılı olarak ilgi (b), (e) ve (g) de yer alan yazılarımız ile Kurumunuza iletilmiştir.

6 Yıldan daha fazla bir zamandır gündemde bulunan bu tarife modelinde tüketiciler ve işletmeciler açısından beklenen olumlu sonuç ortaya çıkmadığı için bir kez daha tespit ve taleplerimizi Kurumunuza iletmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

1- GENEL DEĞERLENDİRMELERİMİZ

- ✓ Sektörümüzde alternatif işletmeci olarak ortaya çıkan işletmeciler, serbestleşmenin başlamasının üzerinden 13 yıl geçmiş olmasına rağmen yatırım merdiveni basamağında alt sıralarda kalmışlardır. Dolayısı ile sabit telekomünikasyon pazarı hala yerleşik işletmeciye bağımlı bir pazar görüntüsündedir.
- ✓ Ülkemizdeki internet kullanıcısının sayısının iki temel yolla (ulusal gelirin artması ve/veya temel internet hizmeti için özel ve uygun fiyatlı tarifelerin çıkarılabilmesi) artacağını; etkin rekabetin oluşmasının bu amaca pozitif katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Dolayısı ile maliyet esaslı belirlenmiş tarifelerle yerleşik işletmecinin karar ve etkisinden bağımsız hale gelebilecek İSS'lerin internet kullanıcı sayısının artırılması amacına, kendi tarifelerini yaparak katkıda bulunabilmelerini sağlayabilmek için Port ve Transmisyona Bazlı Tarife Modelinin gerçekçi ve doğru fiyatlarla hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, gerek hizmetin daha uygun koşullarla sunulması gerekse farklılaşmanın sağlanabilmesi için Port ve Transmisyona Bazlı Tarife modelinin en önemli çıkış noktası olduğunu düşünmekteyiz.
- ✓ Türk Telekom'un bu tarife modelinin etkin bir şekilde uygulanması konusunda istekli olmamasını, bu tarife modelindeki fiyatların maliyet esaslı olarak belirlenmesi ile beraber pazarda rakiplerine mevzi kaybedeceği, cirosunun düşeceği endişesi taşımasına bağlamaktayız. Ancak, Türk Telekom'un endişelerinin aksine artan trafik talebi ile beraber Türk Telekom'un gerçekte büyük ciro kayıpları olmayacaktır. Diğer taraftan ülkemizi ilgilendiren böylesine önemli bir konuda, her ticari şirket için, doğal olsa da, kısa dönemli ciro kayıpları yerine orta ve uzun vadede sürdürülebilirliğin öncelikli olması ve ana strateji olarak benimsenmesi gerektiğini değerlendirmekteyiz.
- ✓ Türk Telekom'un son kullanıcı fiyatları üzerindeki belirleyici rolünü bırakmak istemediği anlaşılmaktadır. Bu amaçla, işletmecilerin paket bazlı VAE tarife modelinde kalmaları yönünde çaba göstermektedir. Nitekim Port ve Transmisyona Tarifelerinin hem transmisyona hem de port fiyatlarının olması gerektiğinden çok yüksek belirlenmesi sonrasında ortaya attığı kampanya önerisi (Transmisyona birim fiyatının 49 TL'ye indirilmesi) ile sürecin uzamasına ve Port ve Transmisyona Tarife Modelinin doğru bir çözüm olmadığı düşüncelerinin gelişmesine yol açmıştır.
- ✓ Bugün itibarıyla birkaç işletmeci altyapıya dayalı rekabeti gerçekleştirmeye çalışmakla birlikte, sektörümüzde gerçek ve tam anlamıyla altyapı rekabetini sağlayan işletmeci bulunmamaktadır. Türk Telekom'dan bağımsız olarak kendi tarifelerini oluşturarak,

farklı müşteri gruplarına hitap etmeye çalışan, farklı bölgeler ağırlık vererek hizmette rekabet sağlayan işletmeci de yoktur.

- ✓ Yatırım merdiveninde işletmecileri bir üst seviyeye getirmesi planlanan YAPA uygulaması dünya ülkelerinden farklı olarak ülkemizde başarısızlığa uğramıştır. Bu başarısızlığın arkasında doğru fiyatlandırma ve pratik sorunların giderilmemesiyle beraber Türk Telekom'un bu durum sürerken saha dolaplarına kadar fiber erişimi sağlayarak bu uygulamanın önemini tamamen ortadan kaldırması ile gerçekleştiğini düşünmekteyiz.
- ✓ Port ve Transmisyon Tarife modeli, YAPA başarısızlığına bir tedavi niteliğindedir. Ülkemizde bakır şebekelerde gerçekleştirilemeyen altyapı paylaşımının mutlaka fiber şebekelerde olması gerekmektedir. Port ve Transmisyon Tarife Modeli buna yardımcı olacak SAYE (VULA) tarife modellerinin öncülüdür.
- ✓ Hali hazırda Port ve Transmisyon Tarife Modelinde karşılaştığımız durum, YAPA uygulamasının başarısızlığa uğraması ile büyük benzerlik taşımaktadır. Kurumunuzun bu konuyu bu yönüyle de incelemesinde büyük yarar vardır.
- ✓ Port ve Transmisyon Tarife Modeli, sektör, işlemeciler ve tüketiciler açısından çok önemlidir. Ülkemiz genişbant stratejilerinin gerçekleştirilmesinde en önemli araç olma niteliğine sahiptir. 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan genişbant abone yoğunluğunun %70'e ulaşması, alternatif DSL işletmecilerinin pazar payı oranının %25'e ulaşması, genişbant erişim maliyetlerinin kişi başı milli gelire oranının %1'e ulaşması gibi hedeflere giden yol, hiç şüphesiz ki öncelikli olarak toptan erişim maliyetlerinin azaltılmasından geçmektedir. Erişim maliyetlerinin azaltılması halinde, pazarın hem var olan hem de rekabet ortamı ile yeni ortaya çıkacak erişim yöntemleri ve hizmetler ile büyütülmesi mümkün olabilecektir.

Yüksek transmisyon ücreti, perakende seviyede genişbant hizmetlerinin fiyatının artmasına sebep olarak genişbant abone yoğunluğunun azalması yahut yavaşlayarak büyümesine neden olacağı gibi, İSS'lerin pazardaki rekabetçiliğini de oldukça olumsuz etkileyecektir. Yine benzer şekilde, yüksek transmisyon ücretinden ötürü artan maliyetler nedeniyle İSS'ler tarafından IPTV hizmeti gibi yeni hizmetlerin sunulmasına engel teşkil edebilecektir. Aynı doğrultuda, fiberle ulaşılamayan yerlerde yüksek hızda internet erişimi için kullanılacak VDSL teknolojisinin yaygınlaşması için de transmisyon ücretlerinin azaltılması elzemdir.

Özetle, sektörün yeni hizmetlerle büyümesinin önünün açılması için toptan erişim maliyetlerinin azaltılmasına ihtiyaç vardır.

- ✓ TTNET abone başına trafik talebi değerleri ile yeni tarife modelinden fayda sağlıyor görünmesine rağmen, bu tarife modeline geçmemiştir.
- ✓ TTNET'e Uygulanan "Negatif Ayrımcılık" Kuralı Devam Etmelidir: Kurumunuzca 2008 yılında bir Kurul Kararı ile tesis edilen ve halen yürürlükte olan TTNET'e toptan erişim maliyetlerinde negatif ayrımcılık uygulanması kuralının port transmisyon modeline

geçiş sonrasında da uygulanması elzemdir. Zaten IP VAE modeli için uygulanan bu kararın, ücretlendirme yönteminin değişmesi ile uygulama dışı kalmaması gerektiği aşikardır. Kaldı ki, Kurul Kararı'nın gerekçesini oluşturduğu değerlendirilen pazardaki rekabet ortamı da yıllar içinde maalesef değişmemiştir.

İlaveten, port transmision modeline geçişin en çok TTNET'e yarayacağı da aşikârdır. Zira bu model, işletmecilerin abone tabanına göre transmision maliyetlerini farklılaştırarak rekabette abone tabanı yüksek olan işletmeci için önemli avantajlar yaratmaktadır. Bu modelin negatif ayrımcılık kuralı olmaksızın uygulanması, pazar payı ile hâkim durumda olan TTNET'e çifte bir avantaj sağlayacaktır.

Şöyle ki, TTNET'in 2011 yılında bir web sayfasında yayınlamış olduğu trafik bilgileri ve o dönemki abone sayısı temel alınarak yapılan hesaplamalarda 2011 yılı için abone başına data kullanımı 0,08 Mbps olarak elde edilmiştir. Abone başı aylık kullanımlarına ilişkin olarak Türk Telekom Yıl Sonu Açıklamalarındaki artışlar ve yıl içerisindeki ortalama abone sayıları dikkate alınarak bir hesaplama yapıldığında, TTNET'in 2015 yılı için ortalama aylık abone başı data kullanımının 0,185 Mbps, bundan hareketle de ortalama aylık abone başı maliyetinin de 17,85 TL olacağı düşünülmektedir. Yani TTNET'in perakende genişbant internet hizmeti pazarındaki hakim durumuna esas oluşturan geniş abone tabanı, ölçek ekonomisi gereğince port transmision modelinde TTNET'e alternatif işletmecilere kıyasla büyük bir maliyet avantajı yaratmaktadır. TTNET'in elde edeceği bu avantaj, perakende pazarda hâkim durumunu kalıcı hale getirmesine yardımcı olacağı gibi alternatif işletmecilerin pazarda tutunmasını da engelleyecektir. Üstelik işletmeciler ve TTNET arasında oluşacak maliyet farkları, fiyat sıkıştırmasını da tespit etmeyi zorlaştıracaktır.

İzah edilen sebeplerle perakende pazarda oluşacağı aşikar olan rekabet aksaklıklarının önlenmesi ve giderilmesini teminen TTNET'e uygulanan negatif ayrımcılık kuralının devam ettirilmesinde fayda görülmektedir.

Abone başına maliyetlerin işletmeciler arasında farklılaşacak olması, alternatif operatörlerin TTNET'in maliyetlerini tahmin etmesini zorlaştıracak, bu bakımdan pazarda fiyat sıkıştırmasına ilişkin şüphelerin hesaplamalarla desteklenmesi zorlaşacaktır. Bu bakımdan önemli bir husus, fiyat sıkıştırmasının tespiti ve giderilmesine ilişkin düzenlemelerin port ve transmision modelinde ücretlendirilecek genişbant internet hizmetleri için de uygulanabilecek şekilde detaylandırılması ihtiyacıdır.

- ✓ Bütün alternatif işletmecilerin umut olarak beklediği ve desteklediği Port ve Transmision Modelinde belirlenen fiyatlar, işletmecilere nefes aldirmek yerine daha fazla bir maliyete katlanma sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, 3 işletmeci haricinde hiçbir işletmeci yeni tarife modeline geçmemiştir.
- ✓ Port ve Transmision tarife modeline geçen işletmecilerden ikisi, fiyatların olması gereken seviyelere indirilmesi nedeniyle eski toptan tarife modeline dönmeyi düşünür hale gelmiştir.

- ✓ Bütün olarak bu sonuç, belirlenen yanlış fiyat neticesinde işletmecilerin Port ve Transmisyon tarife modeline hiç geçmemesini veya geçtikten sonra vazgeçmesini destekler haldedir.
- ✓ Port ve Transmisyon Tarife Modeli doğru bir fiyatlandırma ile işler hale getirilemezse, tüm alternatif işletmecilerin pazardan çıkmaları söz konusu olabilecektir. Türkiye’de elektronik haberleşme sektöründe serbestleşme başlarken, Türk Telekom’un en önemli strateji olarak belirlemiş olduğunu düşündüğümüz, alternatif işletmecileri pazarda aktif oyuncu olarak yer almaları yerine gelişmiş bayiler olarak konumlandırma düşüncesi tamamen hayata geçecektir.
- ✓ Kampanyaların yapılması yerine tarifelerde değiştirilmesi gerekmektedir. İSS’lerin maliyetlerinin öngörülebilir olması ve düzenlenen pazarlarda erişim maliyetlerinin maliyet esaslı belirlenmesi prensipleri doğrultusunda, transmisyon ücretinin Türk Telekom’un ticari inisiyatifindeki geçici kampanyalarla değil, kalıcı ve öngörülebilir olacak şekilde Referans Teklif’te düşürülmesi daha uygun olacaktır.
- ✓ Tüketicilere Makul Fiyatlarda Hizmet Sunulması: Bilindiği gibi perakende sabit genişbant pazarının dinamikleri gereğince İSS’ler abonelerine ağırlıklı olarak 24 ay taahhütlü kampanyalar üzerinden hizmet sunmaktadır. Söz konusu kampanyalar kapsamında aboneden alınan ücret her ay için sabit olduğundan, aboneden elde edilen gelir de sabit olmaktadır. Bununla beraber port transmisyon modeline geçişle beraber, İSS’lerin maliyetleri paket bazlı modelin aksine değişken olacak ve hatta kullanım trendlerine göre her ay artacaktır. Sabit gelir ve artan değişken maliyet yapısının sürdürülebilir olması içinse abonelerden alınan aylık ücretlerin mevcuttakinden daha yüksek olarak belirlenmesi gerekecektir. Bu durum, mezkûr hedeflerin aksine, tüketicilerin aynı hizmetten daha pahalı fiyatlarla faydalanmasına sebebiyet verecektir. Transmisyon ücretinin bir de bu bağlamda, perakende pazara ve tüketicilere olası etkileri ile değerlendirilmesinde fayda görülmektedir.
- ✓ Port Transmisyon Modeline Geçiş Geciktirilmemelidir: Türk Telekom’a 2012’de getirilen port transmisyon modelinde ücretlendirme yükümlülüğünün üzerinden geçen 4 yıla yakın süreye rağmen işletmecilerin çoğunluğunun halen paket bazlı modelde ücretlendirildiği malumunuzdur. Sektörün büyümesine ve sektördeki rekabetçiliği artmasına vesile olacak bu modelin bir an evvel maliyet esaslı ve uygun koşullarda sağlanarak işletmecilerin modele geçişinin teşvik edilmesinin Kurumunuzca da bir öncelik ve hedef olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda, Türk Telekom’un geçici kampanya, yeni model vb. teklifleri yerine Referans Teklif’te düzenlenen ücret ve hükümlere odaklanılarak maliyet esaslı ve adil bir uygulamanın tesisine odaklanmak yerinde olacaktır.
- ✓ Türk Telekom yakın zamanda yeni bir hamle ile Port ve Transmisyon Tarife modeli henüz doğru bir fiyatla uygulanmadan önce, yeni bir tartışma zemini yaratmak için; bu tarife modelinde sabit kısım olan port fiyatı ile değişken kısım olan birim transmisyon fiyatı arasındaki oranı sabit kısım lehine değiştiren öneri getirmiştir. **Fakat Türk Telekom tarafından getirilen bu yeni öneri işletmeciler tarafından kabul edilmemiştir.**

2- TRANSMİSYON ÜCRETİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİMİZ

- ✓ Her yıl artan veri iletim talebine oranlı olarak, internet trafiğinde yaklaşık %20-40 civarında artış gerçekleşmektedir.
- ✓ Dünya, kota ve AKN'lerin arttığı bir eğilimle ilerlerken, ülkemizdeki mevcut tarife yapısı, işletmecilerin abonelerini daha düşük kota ve AKN' lere doğru yönlendirilmesine neden olmaktadır, aksi halde maliyetler karşılanamayacaktır. Port+Transmisyon VAE modeli işletmeciye esneklik tanıyan bir model olmasına rağmen transmisyon maliyetleri buna izin vermemektedir.
- ✓ Mevcut VAE toptan tarifesi 2012 yılından beri revize edilmemiştir. Dolayısı ile 2012 öncesinde sunulan hız seviyeleri ile abone ihtiyaçları ile gerçekleşen abone başına birim maliyet bugün 2 kattan daha fazla gerçekleşmektedir. Dolayısı ile ARPU ciddi anlamda gerilemiş buna karşılık maliyetlerde olumlu yönde değişiklik olmamıştır.
- ✓ Transmisyon devrelerindeki hızlı kapasite artışına ve mbps başına düşen birim ücretin azalmasına dayalı maliyet yapısına rağmen 2 yıl önce belirlenen ücretlerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Artan transmisyon kapasite ihtiyacı ihtiyaç doğrultusunda şebekede kullanılan transmisyon devrelerinin hızları yükseltmek zorundadır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, daha hızlı transmisyon devresi karşılığında, Mbps başına düşen birim ücret azalmaktadır. Bu gerçeğin tam tersine, 11.12.2013 tarih ve 2013/DK-ETD/634 sayılı Kurul Kararı ile 53 TL/Mbps olarak onaylanan transmisyon ücretinin onay tarihinin üzerinden 2 yıl geçmesine rağmen, transmisyon ücretinde herhangi bir revizyona gidilmemiştir.

Hız (Mbit/sn)	ME Uç Başına Aylık Kullanım Ücretleri (TL)		ME Uç Başına Aylık Kullanım Ücretleri (Mbps/TL)	
	İliçi	İllerarası	İliçi	İllerarası
5	505	876	101	175
10	689	1191	69	119
50	1665	2851	33	57
100	2547	4350	25	43
500	7196	12260	14	25
1.000	11396	19405	11	19
10.000	30709	56315	3	6

Diğer yanda, «Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı»nda EPG' ye sahip Türk Telekom, maliyet esaslı belirlendiği varsayılan VAE paket ücretlerinde fiyat artışı yapmadan AKN değişiklikleri yapmaktadır. Türk Telekom zararına satış yapmayacağına göre, transmisyon kapasite ihtiyacının yıllık artış hızını dikkate aldığımızda, Türk Telekom'un maliyet yapısı, özünde transmisyon birim fiyat düşüşüne dayanan bu değişikliklere imkan tanımaktadır.

- ✓ Metro Ethernet (ME) devrelerinde indirimde gidilirken, aynı girdilerin kullanıldığı Port+Transmisyon VAE transmisyon ücretleri değişmemiştir. 05.08.2015 tarih ve 2015/DK-ETD/364 sayılı Kurul Kararı ile onaylanan Türk Telekom Referans Kiralık Devre Teklifi'nde (RKDT) Metro Ethernet(ME) Aylık Kullanım Ücretleri ve TTunel Aylık Kullanım Ücretlerinde %25 oranında indirim yapılmıştır. Oysa, ME devrelerde olduğu gibi port+transmisyon VAE modelinin altyapısını da, paket anahtarlamalı IP MPLS altyapısı oluşturmakta ve Türk Telekom'un başlatmış olduğu fiber dönüşüm kapsamında Fiber-To-The-Curb(FTTC) modeli ile kurulumu yapılan Outdoor DSLAM'ların IP-MPLS şebekesine bağlantıları yine ME devrelerle gerçekleştirilmektedir. ME devrelerle aynı girdilerin kullanıldığı port+transmisyon VAE transmisyon ücretlerinde herhangi bir revizyon yapılmamasının arkasındaki maliyet yapısı anlaşılabilir değildir.
- ✓ Mevcut transmisyon alternatifleri ile maliyetler 53 TL ve/veya 49 TL' nin çok altındadır. Türk Telekom şebeke yapısına ilişkin elimizdeki kısıtlı verilerle ve mevcut transmisyon alternatiflerine ilişkin değişik varsayımlarla yapılan maliyet çalışmalarından, Mbit/s başına transmisyon birim maliyetinin 53 TL ve 49 TL (kampanyalı)'nin çok altında olduğu tespit edilmektedir.

a- Türk Telekom Port+Transmisyon tarifelerine girdi teşkil eden toptan tarifelerinin maliyet esaslı belirlendiği varsayımıyla Türk Telekom'un Referans Kiralık Devre Teklifi'ndeki ("RKDT") noktadan noktaya Metro Ethernet toptan satış fiyatını esas alınarak yapılan çalışma aşağıdadır;

Senaryo 1				
TT Toptan Tarifesi	Aylık Ücret	TL/ Mbps	Varsayım	TL/Mbps maliyeti
Şehir İçi P2P Metro Ethernet (1 Gbps)	11.395 TL	11,4 TL/Mbps	%70'i 1 Gbps	7,98 TL/Mbps
Şehir İçi P2P Metro Ethernet (10 Gbps)	30.708 TL	3,07 TL/Mbps	%30'u 10 Gbps	0,92 TL/Mbps
			Toplam	8,9 TL/Mbps
Senaryo 2				
TT Toptan Tarifesi	Aylık Ücret	TL/ Mbps	Varsayım	TL/Mbps maliyeti
Şehir İçi P2P Metro Ethernet (1 Gbps)	11.395 TL	11,4 TL/Mbps	%70'i 1 Gbps	7,98 TL/Mbps
Şehirler Arası P2P Metro Ethernet (10 Gbps)	56.314 TL	5,63 TL/Mbps	%30'u 10 Gbps	1,69 TL/Mbps
			Toplam	9,67 TL/Mbps
Senaryo 3				
TT Toptan Tarifesi	Aylık Ücret	TL/ Mbps	Varsayım	TL/Mbps maliyeti
Şehirler Arası P2P Metro Ethernet (10 Gbps)	56.314 TL	5,63 TL/Mbps	%100'ü	5,63 TL/Mbps
			Toplam	5,63 TL/Mbps

Bu çalışmada, güncellenen RKDT'de maliyet esaslılığa uygun şekilde %25 oranında düşürülen Metro Ethernet fiyatları kullanılmıştır. Türk Telekom'un toptan satış

tarifelerine kar marjı da dâhil edilebileceği de göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu transmisyon maliyetinin bu ücretlerden çok daha düşük olması beklenmektedir.

- b- Transmisyon devrelerinin büyük çoğunluğunun şehir içi devreler olmasına rağmen, devrelerin %50'si şehir içi, %50'si şehirlerarası olduğu varsayılsa bile, bazı yerlerde transmisyon devrelerinin kapasitesi 10 G olmasına rağmen, devre kapasitelerinin genel olarak 1 G ile 2 G arasında olduğunu varsayılsa bile mevcut fiyat, olması gereken fiyatın 2-3 katı seviyelerindedir.

Transmisyon birim fiyatı, yukarıda belirtildiği üzere, maliyetlerin yüksek hesaplanmasına yol açacak kabaca varsayımlarla hesaplanması durumunda, fiyat 20 TL ile 31 TL arasında olması gerekmektedir.

Yapılan kampanya ve trafik ölçüm noktasının değiştirilmesinin olumlu etkilerinden sonra, iki yıllık öngörü ile trafik artışının etkileri ve Türk Telekom'un en gerçekleştirmiş olduğu indirimler de göz önüne alındığında, **transmisyon fiyatı Mb/sn başına en fazla 30 TL olması gerekmektedir.**

Hal böyle iken, belirlenen ücret tarifesi, mezkûr Kurul Kararı'nda Kurumunuz tarafından ücretlendirme modelinin değiştirilmesindeki ana amaçlardan biri olan *"Ücretlerin, maliyetleri yansıtacak şekilde belirlenmesi"* hedefini sağlamaktan uzaklaştığı gibi, Türk Telekom'un toptan ücretlerinin maliyet esaslı olarak belirlenmediğine ilişkin bir şüphe uyandırmaktadır. Zaten 2013 yılında belirlenmiş olan söz konusu ücretin Türk Telekom'un günümüzdeki maliyetlerini yansıttığını söylemek oldukça güçtür.

Transmisyon ücretlerinin Türk Telekom'un gerçek maliyetlerini yansıtması, diğer işletmecilerden Türk Telekom'a doğru hakkaniyetsiz bir kaynak aktarımına sebebiyet vereceği gibi sektörde rekabeti güçleştirerek yine mezkûr Kurul Kararı'ndaki ana amaçlardan biri olan *"işletmeciler arası rekabetin geliştirilmesini sağlayacak tarife yapısının oluşturulması"* hedefinin sağlanmasını güçleştirecektir.

Esasen, işletmecilerin yerleşik işletmeci hakkındaki sınırlı bilgileriyle bir maliyet modeli oluşturarak bir fiyat tahmininde bulunmaya çalışmalarını doğru bulmuyoruz. Kurumunuz tarafından belirlenen ve şeffaf olarak duyuran bir maliyet modeli kapsamında maliyet esaslılık yükümlülüğüne tabi olan erişim yükümlüsü Türk Telekom'un toptan erişim fiyatlarının belirlenmesi daha sağlıklı olacağı gibi, mevcut düzenleyici çerçeveye göre benimsenmesi gereken yaklaşımdır.

Ayrıca maliyetler konusundaki belirsizliklere rağmen; Türk Telekom tarafından port ve transmisyon olmak üzere ayrı ayrı ücretlendirme yapılabilmekte ancak, port ve transmisyon hizmeti ayrı ayrı sunulmadığından, işletmecilerin transmisyonu kendilerinin yapması da mümkün değildir.

3- PORT ÜCRETLERİ HAKKINDAKİ DEĞERLENDİRMELERİMİZ

- ✓ Port+Transmisyon VAE ve paket bazlı VAE modelleri, port ücretleri yönüyle birbirleriyle tutarsızlıklar içermektedir.

Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere, Referans Tekliflerde Erişim devresi üzerinde tanımlı bir telefon hizmeti var ise port ücreti 8,04TL/ay, erişim devresi üzerinde tanımlı bir telefon hizmeti yok ise port ücreti 11,68TL/ay olarak belirlenmiştir. Port+Transmisyon VAE modelindeki ve YAPA modelindeki Erişim Devreleri aynı sistemlerdir. Dolayısıyla maliyet esaslı olduğu kabul edilen fiyatlandırmanın gereği olarak, erişim devresi bileşen maliyetinin PORT ve YAPA fiyatlarına aynı şekilde yansıtılması gerekmektedir. Ancak, 14,62 TL/ay bedelli Tam YAPA Devresi, Port+Transmisyon modelindeki Yalın DSL Port ücretinden daha yüksektir. Üstelik 11,68 TL/ay'lık ücretin içindeki maliyet bileşenlerine, Tam YAPA maliyet bileşenlerine ek olarak cihaz, enerji vs ilgili santral giderleri de dahildir.

İlgili Pazar	Hizmet	Maliyet Bileşenleri	Ücret
Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı	VAE Port+Transmisyon PORT	Erişim Devresi, Cihaz, Enerji ve ilgili santral giderleri	Telefon 8,04 TL/ay Yalın DSL 11,68 TL/ay
Fiziksel Şebeke Altyapısına Erişim Pazarı	Tam YAPA	Erişim Devresi	14,62 TL/ay

Oysaki, Pazar analizleri kapsamında getirilen maliyet esaslı tarife belirleme yükümlülüğünün de gereği olarak, hizmetlerin farklı pazarlarda olup olmamasına bakılmaksızın, tarifelerin tutarlılığının sağlanması, yatırımların teşvik edilmesinin temel dayanağıdır.

- ✓ Port ücreti farklılaşmamalıdır: 2013 yılında Referans Teklif'te ADSL için PSTN/THK'lı aylık port ücreti 8,04 TL ve yalın DSL için 11,68 TL; VDSL'de de sırasıyla 9,14 TL ve 12,78 TL olarak belirlenmiştir. Malumları olduğu üzere, maliyet esaslılık prensibi doğrultusunda belirlenecek ücretlerin farklılaşması için kural olarak maliyetlerin farklılaşması gerekmektedir. Öncelikle, yalın DSL için ödenen port ücretlerinin niçin farklılaştığı anlaşılamamaktadır; zira DSL ve yalın DSL hizmetleri için aynı tip port kullanılmaktadır. Şayet yalın DSL devresini hazırlamaya ilişkin ek bir maliyet olduğu gerekçe gösteriliyorsa da, bu ücretin zaten Referans Teklif'te yer alan ve bir seferlik bir ücret olan Yalın DSL Erişimi Devre Hazırlama Ücreti (5,64 TL) ile karşılandığı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, yalın DSL için port ücretlerinin farklılaşmaması gerektiği, ücretin daha düşük olan PSTN/THK'lı aylık port ücreti ile aynı belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yine aynı doğrultuda, Türk Telekom'un halihazırda sahada kullandığı ADSL ve VDSL portlarının aslında tamamen aynı fiziksel port olduğu ve sadece konfigürasyon ile farklılaştığı göz önünde bulundurulduğunda, maliyet esaslılık prensibi doğrultusunda belirlenecek ADSL ve VDSL port ücretlerinin de farklılaşmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Son olarak, 2013'te belirlenen bu port ücretlerinin maliyet esaslılık prensibine uygun olacak şekilde yeniden değerlendirilerek Türk Telekom'un azalan maliyetlerini yansıtacak şekilde düşürülmesi elzemdir. Port fiyatının, ana maliyet unsurlarının bakır devre ve DSLAM port bedeli olduğu göz önüne alınarak, 5 TL seviyesine doğru inmesi gerekmektedir.

4- PORT TRANSMİSYON TARİFELERİNİN GÜNCELLENMESİ

- ✓ Ülkemizde abonelerin aylık internet kullanımları her geçen yıl artmaktadır. Bu artışın her sene hızlanarak daha da artması beklenmektedir. Özellikle de VDSL hizmetinin yaygınlaşması, kullanıcıların OTT uygulamalarını daha sık ve daha çok kullanması, İSS'ler tarafından IPTV hizmeti gibi ek hizmetlerin sunulması data kullanım miktarındaki artışa hızlı ve oldukça etkili bir katkı sağlamaktadır. Bu gibi etkenler dikkate alındığında abone başına data kullanım miktarının 2016 yılında 2015'e kıyasla %20-40 seviyelerinde artması beklenmektedir.

Abonelerin data tüketimi arttıkça hız ihtiyaçları da artmakta ve erişilen hızlar yükselmektedir. TTNET yakın zamanda en düşük hızlı paketin "8 Mbps'e kadar" olduğu tarife yelpazesinde hızı 2 katına çıkaracak şekilde en düşük hızlı paketini "16 Mbps'e kadar" olarak güncellemiştir. Bu da sektörde rekabet alanının yüksek hızlara doğru kaydığının en önemli göstergesidir. Sektörde rekabetin yüksek hızlara doğru gitmesi, abonelerin daha yüksek hızlı paketlerde daha yüksek hızlara erişmesi İSS'lerin yeni modele göre abone başı maliyetlerini hızla artıracaktır.

Abone başı maliyetlerin, düzenlenen bir pazarda yıldan yıla düşmesi beklenirken kullanıma bağlı olarak bu model ile artacağı muhakkaktır. Örneğin, 8 Mbps'e kadar 100 GB AKK paketinin ücreti 2009 yılında yayımlanan Referans Teklif'te 38,22 TL iken 2014'teki teklifte 28,45 TL'dir. Anlaşılabacağı üzere kadar Kurumunuz tarafından yapılan müdahaleler de toptan erişim maliyetlerinin yıldan yıla düşürülmesi yönünde gerçekleşmektedir. Bu sebeple **kullanıma bağlı olarak abone başı maliyetlerin yıldan yıla artacağı muhakkak olan yeni modele göre belirlenen ücretlerin yıldan yıla düşürülmesine (bir "glide path" izlenmesi) ilişkin olarak bir plan yapılması ve İSS'lerin maliyetlerini öngörebilmesi için söz konusu planın yayımlanması elzemdir.** Kaldı ki, maliyet esaslılık prensibi gereğince toptan erişim fiyatlarının güncel tutulması için senelik olarak gözden geçirilmesinde de fayda görülmektedir.

5- PAKET BAZLI VAE TARİFELERİ

- ✓ Öncelikle Port Transmisyon tarifesinde yukarıda önerilen güncelleştirmeler yapılmalı, en az altı ay piyasaya etkileri gözlenmeli, altı aylık sürenin sonunda işletmecilere

sorulmalı ve işletmecilerin görüşleri doğrultusunda gerekirse kaldırılmalı veya bir altı ay daha devam ettirilmelidir.

6- SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda belirttiğimiz değerlendirmelerimizin dikkate alınarak, gerek fiyat ve içerik açısından hizmet çeşitliliği yaratılabilmesi, gerekse de yeni ve esnek internete giriş paketleri oluşturulup pazarın büyütülebilmesi amacıyla port+transmisyon ücretlendirmesine dayalı VAE modelindeki ücretlendirme ve diğer sorunların ivedilikle giderilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda taleplerimiz;

- ✓ Port Transmisyon tarifeleri geçici kampanyalarla değil, kalıcı ve öngörülebilir olacak şekilde Referans Teklif'te düşürülmelidir.
- ✓ Türk Telekom tarafından getirilen, sabit kısım olan port fiyatı ile değişken kısım olan birim transmisyon fiyatı arasındaki oranı sabit kısım lehine değiştiren öneri işletmeciler tarafından kabul edilmemiştir. Bu yeni öneri ve Türk Telekom tarafından getirilecek olası diğer yeni öneriler yeni tartışmalara yol açmamalı ve zaman kaybına neden olmamalıdır.
- ✓ Yatırımın teşvik edildiği bir ortamın oluşturulabilmesi için ücretler maliyet esaslı ve tutarlı bir biçimde belirlenmelidir. Yapılan kampanya ve trafik ölçüm noktasının değiştirilmesinin olumlu etkilerinden sonra, iki yıllık öngörü ile trafik artışının etkileri ve Türk Telekom'un en gerçekleştirmiş olduğu indirimler de göz önüne alındığında, transmisyon fiyatı Mb/sn başına en fazla 30 TL olması gerekmektedir.
- ✓ Port ve transmisyon farklı hizmetler olmasına ve ayrı ücretlendirilmesine rağmen, birbirlerinden ayrı sunulmadığından, işletmecilerin transmisyon işlemi kendilerinin yapabilmeleri mümkün değildir. Bu imkan en kısa sürede sunulmalıdır.
- ✓ Son olarak 2013'te belirlenen port ücretleri maliyet esaslılık prensibine uygun olacak şekilde yeniden değerlendirilmeli, Türk Telekom'un azalan maliyetlerini yansıtabilecek şekilde düşürülmelidir. Port fiyatının, ana maliyet unsurlarının bakır devre ve DSLAM port bedeli olduğu göz önüne alınarak, 5 TL seviyesine doğru inmesi gerekmektedir.
- ✓ G.SHDSL devrelerin trafiği Port+Transmisyon VAE modeli ile taşınmasına rağmen, sanki trafik Türk Telekom tarafından taşınıyormuşçasına paket bazlı G.SHDSL ücretlendirmesi yapılmasının önüne geçilmeli ve Port+Transmisyon VAE modeli kapsamına dahil edilmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Port Transmisyon tarifeleri, kullanıcı tüketim alışkanlarındaki artışlara bağlı olarak en az altı ayda, en fazla yılda bir gözden geçirilmeli ve düşürülmelidir.
- ✓ Öncelikle Port Transmisyon tarifesinde yukarıda önerilen güncelleştirmeler yapılmalı, en az altı ay piyasaya etkileri gözlenmeli, altı aylık sürenin sonunda işletmecilere

sorulmalı ve işletmecilerin görüşleri doğrultusunda gerekirse kaldırılmalı veya bir altı ay daha devam ettirilmelidir.

Yukarıda belirttiğimiz değerlendirmelerimiz ve bu değerlendirmeler sonucunda oluşan taleplerimiz hususlarında gereğinin yapılmasını ve yapılan işlemler hakkında Derneğimize bilgi verilmesini önemle arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER
Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği